

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΑΡΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΣΧΑ

Υποδιευθύντρια Διεύθυνσης Επιθεωρήσεως
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

Οι νέες προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας έχουν σαν σκοπό την αναθεώρηση του Πλαισίου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και βασίζονται σε τρεις αλληλένδετους πυλώνες (pillars):

Τον 1ο πυλώνα (minimum capital requirements), όπου, κυρίως, καθορίζονται οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη των αναλαμβανόμενων κινδύνων, καθώς και οι κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται και οι μεθοδολογίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον προσδιορισμό της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τον 2ο πυλώνα (supervisory review process), όπου καταγράφονται οι διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόσουν οι Εποπτικές Αρχές, για να εξετάζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των μεθόδων που ακολουθούν οι τράπεζες για την αξιολόγηση της κεφαλαιακής τους επάρκειας και κατά πόσον αυτές συνάδουν με τη φιλοσοφία του 1ου πυλώνα.

Τον 3ο πυλώνα (market discipline), όπου προσδιορίζονται τα στοιχεία που πρέπει να δημοσιεύουν τα πιστωτικά ιδρύματα, ώστε να ενισχυθεί η πειθαρχία μέσω της αγοράς.

Το βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει τις νέες προτάσεις, σε σχέση με την Οδηγία του 1988, είναι ότι γίνεται πλέον αποδεκτό το γεγονός πως στο ση-

μερινό σύνθετο και έντονα μεταβαλλόμενο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον δεν υπάρχει ένα μοναδικό και “ιδανικό” σύστημα μέτρησης, διαχείρισης και άμβλυνσης των κινδύνων που να ικανοποιεί όλες τις τράπεζες. Για το λόγο αυτό παρέχεται σ’ αυτές η δυνατότητα ευελιξίας και επιλογής από τις μεθόδους που προτείνονται για τη μέτρηση του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου, εκείνης που καλύτερα προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Ταυτόχρονα δίδονται κίνητρα στα πιστωτικά ιδρύματα για να βελτιώσουν τα συστήματα που χρησιμοποιούν και να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο για την αντιμετώπιση των κινδύνων που αναλαμβάνουν. Παράλληλα, για να διασφαλιστεί η ασφάλεια και σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, απαιτείται η θέσπιση αρχών που θα ενισχύουν τους παρακάτω τρεις βασικούς άξονες ελέγχου:

- μεγαλύτερη έμφαση στα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου που αναπτύσσουν οι τράπεζες και τις μεθόδους διοίκησης που ακολουθούν,
- ενίσχυση της διαδικασίας εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- διασφάλιση της πειθαρχίας μέσω της αγοράς, κάτι για το οποίο απαιτείται η δημοσίευση έγκυρων και σε τακτά χρονικά διαστήματα στοιχείων.

Το στόχο αυτό εξυπηρετούν οι προτάσεις που

διατυπώνονται στους πυλώνες 2 & 3, οι οδηγίες των οποίων αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ειδικότερα ο δεύτερος πυλώνας αφορά τη διαδικασία ελέγχου από τις Εποπτικές Αρχές των μηχανισμών που εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα για τη μέτρηση, διαχείριση και άμβλυνση των κινδύνων που αναλαμβάνουν καθώς και τα βασικά κριτήρια και τις Αρχές που διέπουν το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου που έχουν υιοθετήσει. Το συναφές πλαίσιο οριοθετείται από τις τέσσερις ακόλουθες αρχές:

1η Αρχή:

Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν μηχανισμό για την αξιολόγηση της κεφαλαιακής τους επάρκειας, σε συνάρτηση με το είδος των κινδύνων που επιλέγουν να αναλάβουν και τη στρατηγική που ακολουθούν ώστε να διασφαλίζεται ότι διατηρούν επαρκή κεφάλαια.

2η Αρχή:

Οι Εποπτικές Αρχές θα πρέπει να εξετάζουν και αξιολογούν την εκτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών βάσει των εσωτερικών μηχανισμών τους και την επίπτωση των στρατηγικών επιλογών τους στην κεφαλαιακή επάρκειά τους, καθώς και την ικανότητα των τραπεζών να παρακολουθούν και επιβεβαιώνουν ότι οι δείκτες κεφαλαιακής τους επάρκειας ενυπάρχουν στα επίπεδα που καθορίζονται από τις Εποπτικές Αρχές. Εφόσον τα Εποπτικά Όργανα δεν ικανοποιούνται από τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούν για τα εν λόγω θέματα, θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.

3η Αρχή:

Οι Εποπτικές Αρχές θα πρέπει να επιζητούν από τις τράπεζες, όταν συντρέχει λόγος, να λειτουργούν με δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας καλύτερους από τους εποπτικά ελάχιστα καθορισμένους και παράλληλα να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν απ' αυτές να διατηρούν κεφάλαια υψηλότερα από τα ελάχιστα απαιτούμενα.

4η Αρχή:

Οι Εποπτικές Αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να επεμβαίνουν έγκαιρα, ώστε να αποτρέπουν τη μείωση των κεφαλαίων κάτω από τα ελάχιστα επίπεδα που απαιτούνται, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των κινδύνων που συνδέονται με τις στρατηγικές επιλογές κάθε τράπεζας, και θα πρέπει να απαιτούν την άμεση λήψη διορθωτικών ενεργειών, οσάκις το ύψος των κεφαλαίων δε διατηρείται σταθερό ή δεν επανέρχεται στα επιθυμητά επίπεδα.

Με τις αρχές αυτές δημιουργούνται νέες υποχρεώσεις και προκλήσεις τόσο για τα πιστωτικά ιδρύματα, όσο και για τις Εποπτικές Αρχές και ταυτόχρονα δίδεται ιδιαίτερη έμφαση σε μία νέα νοοτροπία που διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια. Δεν αρκεί μόνο να εντοπίζεται ο κίνδυνος και να μετρούνται οι ενδεχόμενες συνέπειες, αλλά πρόσθετα να αξιολογούνται οι διαδικασίες που έχουν αναπτυχθεί για τη διεκπεραίωση κάθε δραστηριότητας, σε ό,τι αφορά την οργάνωσή τους, την πληρότητα και αποτελεσματικότητά τους και το βαθμό συμμόρφωσης προς αυτές.

Ηδη από την εισαγωγική παράγραφο του σχετικού κειμένου της Επιτροπής, προκύπτει ότι δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη συσχέτιση μεταξύ του ύψους κεφαλαίων που απαιτούνται για τους κινδύνους που αναλαμβάνουν τα πιστωτικά ιδρύματα και της επάρκειας-αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου που έχουν υιοθετήσει. Ως εκ τούτου:

- η ανάληψη αυξημένων κινδύνων δεν αντιμετωπίζεται μόνο με την αύξηση των κεφαλαίων
- πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τη βελτίωση των μεθόδων διαχείρισης των κινδύνων και την ενίσχυση των ελεγκτικών διαδικασιών
- η ύπαρξη επαρκών κεφαλαίων δεν μπορεί με κανένα τρόπο να θεωρείται ότι υποκαθιστά τυχόν σημαντικές αδυναμίες στις διαδικασίες που έχει υιοθετήσει κάποια τράπεζα.

Ο ρόλος των Εποπτικών Αρχών

Με τις νέες προτάσεις επιτρέπεται στις τράπεζες να χρησιμοποιούν δικές τους “εσωτερικές” μεθο-

δολογίες προσδιορισμού των ελάχιστα απαιτούμενων κεφαλαίων για την κάλυψη του λειτουργικού και πιστωτικού κινδύνου με την προϋπόθεση ότι τα συστήματα που έχουν υιοθετήσει θα ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές και ότι θα γνωστοποιούν τα χαρακτηριστικά τους στις Εποπτικές Αρχές. Από την άλλη πλευρά οι τελευταίες πρέπει να:

- παρακολουθούν ότι τα πιστωτικά ιδρύματα συμμορφώνονται με όσα προβλέπονται και να αξιολογούν κατά πόσο τα κεφάλαιά τους είναι ανάλογα με το είδος των κινδύνων που αναλαμβάνουν, και
- να λαμβάνουν εγκαίρως πρόσθετα μέτρα, οσάκις κρίνουν ότι αυτό απαιτείται, είτε διότι κάποια πιστωτικά ιδρύματα δε συμμορφώνονται επαρκώς ή όταν δυσμενείς συνθήκες της αγοράς ή κάποιου συγκεκριμένου κλάδου της οικονομίας επιβάλλουν κάτι τέτοιο.

Για να ανταποκριθούν στο ρόλο αυτό οι Εποπτικές Αρχές θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούν αρκετές από τις γνωστές και σήμερα μεθόδους, όπως οι επιτόπιες έρευνες και επιθεωρήσεις, η επισκόπηση/ανάλυση των στοιχείων που λαμβάνουν από τις τράπεζες και οι συζητήσεις με τα αρμόδια διευθυντικά στελέχη. Παράλληλα όμως, λόγω της καθιέρωσης νέων εξελιγμένων και συχνά πολύπλοκων μεθοδολογιών και εργαλείων, θα απαιτηθεί να ενισχυθούν τα πληροφοριακά στοιχεία που θα διαβιβάζονται από τις τράπεζες στις Εποπτικές Αρχές. Εξάλλου, οι τελευταίες θα πρέπει να διαθέτουν προσωπικό με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρίες και κατάλληλα εκπαιδευμένο, ώστε να μπορεί να αναλύει, αξιολογεί και προτείνει βελτιώσεις για τις μεθόδους και τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται.

Επίσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, όπως αναφέρεται και στο συναφές κείμενο της Επιτροπής, “η Εποπτεία των Τραπεζών δεν είναι θετική επιστήμη και συνεπώς είναι αναπόφευκτο στις σχετικές διαδικασίες να υπεισέρχονται κάποια ιδιαίτερα (υποκειμενικά) στοιχεία”. Για το λόγο αυτό τα αρμόδια Εποπτικά όργανα θα πρέπει να διεκπε-

ραιώνουν το έργο τους κατ’ απόλυτα διαφανή και υπεύθυνο τρόπο. Κατ’ αρχήν, θα πρέπει να δημοσιεύουν τα κριτήρια βάσει των οποίων θα αξιολογούν τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα για την εκτίμηση της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Ακόμη, οσάκις ζητούν από τις τράπεζες να θέτουν στόχους ή να διατηρούν κεφάλαια υψηλότερα από τα ελάχιστα καθορισμένα, αυτό θα πρέπει να δημοσιοποιείται, αλλά παράλληλα θα πρέπει να είναι σε θέση να εξηγούν στα πιστωτικά ιδρύματα τους παράγοντες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται και έχουν ως συνέπεια τη λήψη της σχετικής απόφασης.

Υποχρεώσεις των πιστωτικών Ιδρυμάτων

Ενδεικτικές του πνεύματος και των προθέσεων της Επιτροπής είναι οι προϋποθέσεις που τίθενται για την εφαρμογή της πρώτης από τις τέσσερις Αρχές που προτείνονται. Σύμφωνα μ’ αυτήν οι τράπεζες θα πρέπει να έχουν αναπτύξει μηχανισμό αξιολόγησης της κεφαλαιακής τους επάρκειας, ανάλογα με το είδος και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων τους. Προκειμένου όμως ο μηχανισμός να θεωρείται πλήρης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- κανονισμούς και διαδικασίες σχεδιασμένες κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι εντοπίζονται, μετρώνται και αναφέρονται όλοι οι σημαντικοί κίνδυνοι,
- κατάλληλες διαδικασίες με τις οποίες θα συσχετίζεται το ύψος των κεφαλαίων με τις στρατηγικές που επιλέγει να ακολουθήσει κάθε τράπεζα και τους αναλαμβανόμενους κινδύνους,
- διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου (controls), περιοδικής επισκόπησης (reviews) αλλά και επιθεώρησης (audits), μέσω των οποίων θα επιβεβαιώνεται η ακεραιότητα και ορθότητα (integrity) του συστήματος διαχείρισης των κινδύνων.

Η ευθύνη δημιουργίας, συντήρησης και ανάπτυξης του περιγραφόμενου μηχανισμού αποτελεί

αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανώτερων διοικητικών οργάνων του πιστωτικού ιδρύματος. Ειδικότερα το Διοικητικό Συμβούλιο της τράπεζας πρέπει να παρακολουθεί ότι τα διευθυντικά της στελέχη μεριμνούν για την καθιέρωση μεθόδων μέτρησης των αναλαμβανόμενων κινδύνων και συσχετισμού τους με τα κεφάλαια της τράπεζας. Παράλληλα, απαραίτητη είναι η ανάπτυξη αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου καθώς και η ύπαρξη έγγραφων κανονισμών και διαδικασιών, που θα έχουν κοινοποιηθεί σ' όλο το προσωπικό. Και τούτο διότι η δομή του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου που διαθέτει ένα πιστωτικό ίδρυμα αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα για την αξιοπιστία της διαδικασίας αξιολόγησης της κεφαλαιακής του επάρκειας. Ο αποτελεσματικός δε έλεγχος της ακολουθούμενης διαδικασίας προϋποθέτει την ανεξάρτητη αξιολόγησή της (από μη εμπλεκόμενους σ' αυτήν) και, όπου απαιτείται, την ανάμειξη των εσωτερικών ή εξωτερικών ελεγκτών.

Ουσιαστικά, λοιπόν, ο δεύτερος πυλώνας του πλαισίου της Επιτροπής Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια των Τραπεζών συμβαδίζει με το πνεύμα και τις κατευθύνσεις της Οδηγίας που εξέδωσε η ίδια Επιτροπή το Σεπτέμβριο του 1998 σχετικά με το "Πλαίσιο Αρχών για το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζικών Οργανισμών" (Framework for Internal Control Systems in Banking Organisations), όπου και παραπέμπει. Σημειώνεται ότι στην εν λόγω Οδηγία αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι *"η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι η ύπαρξη αποτελεσματικών διαδικασιών ελέγχου αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα για την ομαλή λειτουργία των τραπεζών και για την εξασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος γενικότερα"*. Στη χώρα μας η οδηγία αυτή υιοθετήθηκε με τη γνωστή πλέον ΠΔΤΕ 2438/6.8.98 και μάλιστα, πρέπει να σημειώσουμε, ένα μήνα νωρίτερα από την οριστικοποίηση του τελικού κειμένου.

Με την προαναφερόμενη ΠΔΤΕ 2438/98 είχε ήδη από το τέλος του 1998 θεσπισθεί το πλαίσιο των βασικών αρχών και κριτηρίων που πρέπει να ακο-

λουθούν τα πιστωτικά ιδρύματα προκειμένου να αναπτύξουν ένα πλήρες και ολοκληρωμένο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Δεν είναι μάλιστα τυχαίο ότι ένα σημαντικό τμήμα της εν λόγω Πράξης αφορά "τις βασικές αρχές και κριτήρια σχετικά με τον έλεγχο των τραπεζικών κινδύνων" και ότι επιπλέον ζητείται από τα πιστωτικά ιδρύματα που το ενεργητικό τους υπερβαίνει τις Δρχ. 300 δισ. να συστήσουν μέχρι 31.12.98 εξειδικευμένη Υπηρεσιακή Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management Unit). Θεωρούμε επομένως ότι εκείνα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας μας, τα οποία έχουν ήδη συμμορφωθεί με τις οδηγίες και κατευθύνσεις της ΠΔΤΕ 2438/98 – όπως έχει κάνει η Εθνική Τράπεζα – διαθέτουν ήδη σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό την υποδομή για την εφαρμογή των νέων προτάσεων της Επιτροπής της Βασιλείας.

Από την εν λόγω ΠΔΤΕ και την Οδηγία της Επιτροπής της Βασιλείας στην οποία βασίστηκε, αλλά και τις νέες προτάσεις της Επιτροπής προκύπτει σαφώς ότι η επάρκεια των Κεφαλαίων των Τραπεζικών Ομίλων συναρτάται άμεσα με την ύπαρξη αποτελεσματικών συστημάτων αφ' ενός Εσωτερικού Ελέγχου και αφ' ετέρου Διαχείρισης Κινδύνων τα οποία μάλιστα συνδέονται και αλληλοσυμπληρώνονται. Βασικοί μηχανισμοί των εν λόγω συστημάτων είναι οι Υπηρεσιακές Μονάδες Εσωτερικής Επιθεώρησης και Διαχείρισης Κινδύνων οι οποίες συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφόρηση, διατηρώντας παράλληλα τους διακριτούς ρόλους τους. Ειδικότερα:

Αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων είναι η καθιέρωση μιας εξειδικευμένης και ανεξάρτητης λειτουργίας παρακολούθησης, μέτρησης και διαμόρφωσης στρατηγικών άμβλυνσης των κινδύνων, που να καλύπτει όλο το φάσμα των εργασιών ενός τραπεζικού ομίλου και όλες τις μορφές των τραπεζικών κινδύνων. Η λειτουργία αυτή πρέπει να εξασφαλίζει με κατάλληλες διαδικασίες ότι οι πάσης φύσεως κίνδυνοι, που ενυπάρχουν σε κάθε εργασία που αναλαμβάνει ο όμιλος, αναγνωρίζονται, αναλύονται, μετριοούνται σε συνεχή βάση

και αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα ότι οι διαδικασίες ανάλυσης και μέτρησης των κινδύνων πρέπει να διακρίνονται για την ευαισθησία και δυνατότητα προσαρμογής τους στις εκάστοτε μεταβολές των οικονομικών συνθηκών, αφού σε διαφορετική περίπτωση εγκυμονούν κίνδυνοι για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος λόγω της αλληλεξάρτησής της με τους οικονομικούς κύκλους.

Από την άλλη πλευρά η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης συνεχίζει να διατηρεί τον κύριο ρόλο της που είναι ο έλεγχος της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας και η διαρκής και έγκυρη ενημέρωση των ανωτάτων διοικητικών οργάνων της για την ορθή και συνεπή εφαρμογή της πολιτικής και των διαδικασιών που έχουν θεσμοθετηθεί. Παράλληλα, όμως, αξιολογεί την ορθότητα-πληρότητα, καθώς και την επικαιροποίηση των μηχανισμών που χρησιμοποιούνται από την αρμόδια Μονάδα για τη διαχείριση και μέτρηση των κινδύνων και τις διαδικασίες που ακολουθούνται για την εκτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας του πιστωτικού ιδρύματος.

Πρέπει όμως να τονισθεί ότι η ανάπτυξη και λειτουργία αποτελεσματικών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων στα πιστωτικά ιδρύματα δεν αποτελεί αρμοδιότητα και ευθύνη μεμονωμένων Διευθύνσεων. Προϋποθέτει τη δραστηριοποίηση και συνεργασία του συνόλου των διοικητικών οργάνων και του προσωπικού μιας τράπεζας προκειμένου να διαμορφωθεί το απαιτούμενο εσωτερικό περιβάλλον και η επιχειρηματική νοοτροπία (κουλτούρα) και να καθιερωθεί η κατάλληλη οργανωτική δομή που θα διευκολύνουν την απρόσκοπτη λειτουργία των εν λόγω συστημάτων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της ανάγκης συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων μονάδων της τράπεζας αποτελεί η διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου που ενυπάρχει στις διάφορες εργασίες της τράπεζας. Και τούτο διότι ο εντοπισμός των διαφόρων μορφών του και η αξιολόγηση της επάρκειας των διαδικασιών που έχουν καθιερωθεί για την

αντιμετώπισή του αποτελούν, κατ' αρχήν, έργο του προσωπικού της "πρώτης γραμμής" και των διοικητικών στελεχών της μέσης βαθμίδας, που ασχολούνται με τις διάφορες δραστηριότητες. Παράλληλα, όμως, απαιτείται συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοροφόρησης μεταξύ της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, η οποία είναι επιφορτισμένη με την παρακολούθηση της τήρησης και την αξιολόγηση της επάρκειας των καθορισμένων διαδικασιών, και της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία είναι αρμόδια για την ποσοτικοποίηση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των λειτουργικών κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος.

Καλούνται, επομένως, οι εσωτερικοί επιθεωρητές των πιστωτικών ιδρυμάτων να κατανοήσουν τη στρατηγική και τη μεθοδολογία που υιοθετείται για τη διαχείριση των κινδύνων και να αξιολογήσουν την επάρκεια και αποτελεσματικότητά της, κάτι για το οποίο απαιτείται να εκπαιδευτούν κατάλληλα και να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις. Οι τράπεζες στις οποίες εργάζονται θα αναπτύξουν πλέον σύνθετα μοντέλα και μηχανισμούς για τη μέτρηση των κινδύνων και την αξιολόγηση της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Δικό τους έργο είναι να διαπιστώνουν κατά πόσο το προσωπικό που τα χειρίζεται διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις, τα στοιχεία με τα οποία τροφοδοτούνται είναι ακριβή και αξιόπιστα, τα συμπεράσματα που διατυπώνονται είναι πλήρη και σωστά και κατά πόσο η πληροφόρηση των διευθυντικών στελεχών είναι χρήσιμη και αντικειμενική. Παράλληλα, οι επικεφαλής των Μονάδων Εσωτερικής Επιθεώρησης θα πρέπει να κατανείμουν ανάλογα το προσωπικό τους, ώστε να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς αυξημένης επικινδυνότητας. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι τα τελευταία χρόνια τα προγράμματα των Μονάδων εσωτερικού ελέγχου δε βασίζονται μόνο στο χρόνο που μεσολάβησε από την προηγούμενη επιθεώρηση (cycle based audit) αλλά κυρίως στην επικινδυνότητα των ελεγχόμενων Μονάδων και δραστηριοτήτων (risk based audit).

Ο πρόσθετος αυτός ρόλος που καλούνται να

διαδραματίσουν οι εσωτερικοί ελεγκτές είχε ήδη διατυπωθεί πολύ πριν δημοσιευθούν οι νέες προτάσεις της Επιτροπής για την Αναθεώρηση του Κανονιστικού Πλαισίου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια. Ενδεικτικό είναι το περιεχόμενο του νέου ορισμού της εσωτερικής επιθεώρησης που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών της Αμερικής τον Ιούνιο 1999. Σύμφωνα μ' αυτόν:

“Η εσωτερική επιθεώρηση είναι μία ανεξάρτητη, αντικειμενική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις διαδικασίες ενός οργανισμού. Βοηθά τον οργανισμό να επιτυγχάνει τους στόχους του μέσω συστηματικής και οργανωμένης προσέγγισης για την αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, ελέγχου και διοίκησης”.

Ο παραπάνω ορισμός έχει υιοθετηθεί και από την Επιτροπή της Βασιλείας στο κείμενο προτάσεων της του Ιουλίου 2000 σχετικά με την “Εσωτερική Επιθεώρηση στους Τραπεζικούς Οργανισμούς και τη σχέση των Εποπτικών Αρχών με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς επιθεωρητές”. Χαρακτηριστικά είναι τα όσα δήλωσε το μέλος της Επιτροπής

και πρόεδρος της Ομάδας της Εργασίας για θέματα Λογιστικής, Dr. Schilder κατά τη δημοσίευση των εν λόγω προτάσεων:

“Αναμένεται ότι ο εποπτικός έλεγχος αφ' ενός των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι τράπεζες και αφ' ετέρου της ύπαρξης επαρκών κεφαλαίων για τη λειτουργία τους θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη νέα οδηγία για την Κεφαλαιακή Επάρκεια και πιστεύουμε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές θα είναι σε θέση να παρέχουν σημαντική υποστήριξη στον έλεγχο αυτό. Η ύπαρξη σαφών οδηγιών για το ρόλο των εσωτερικών ελεγκτών και τη σχέση μεταξύ Εποπτικών Αρχών, εσωτερικών επιθεωρητών και εξωτερικών ελεγκτών θα ενισχύσει επίσης τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών”.

Καθίσταται, λοιπόν, προφανές ότι η ύπαρξη επαρκών και αποτελεσματικών συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, παράλληλα με το σαφώς καθορισμένο πλαίσιο Εποπτείας, αποτελούν τις βασικές αρχές για την εφαρμογή του νέου Κανονιστικού Πλαισίου για τη κεφαλαιακή επάρκεια το οποίο αναμένεται να ενδυναμώσει τη σταθερότητα και την αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.